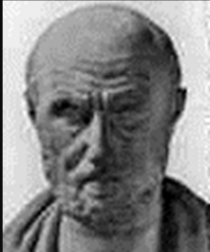

מהי שבועת היפוקראטס?

השבועה נוסחה לפני כ 2400 שנה על ידי הרופא היווני היפוקראטס הידוע בכינויו "אבי-הרפואה". בתקופה העתיקה, שבה לא הוסדרה עבודת הרופא על ידי מערכת משפטית, מקור התוקף של כללי ההתנהגות המוסרית של הרופא היו: המצפון המוסרי והמחויבות הדתית שלו. שבועה הייתה דרך אופיינית להטיל מרות מוסרית על רופאים. רבים רואים בשבועת היפוקראטס את הקוד הראשון המסדיר את הממד האתי של עבודת המטפל. שבועה זו מקובלת עד היום בטכסי הבוגרים בחלק מבתי הספר לרפואה.

וזה נוסח השבועה:

"נשבע אני באפולון המרפא, בשם אסקלפיוס היגיאיה ופאנאקיה, שאקיים את השבועה הזאת ואת האמנה הזאת לפי מיטב יכולתי ושיפוטי. את האיש אשר הורני אמנות זאת אכבד אף כהורי, אשתפו ברכושי ואספק את מחסורו אם יהיה נזקק. צאצאיו יהיו לי כאחים ואלמדם אמנות זו, אם יאבו ללמדה, בלי לגבות מהם שכר לימוד ובלו ליטול מהם שטר התחייבות. אקנה התחייבות זו בהדרכה, בהרצאה ובכל דרך הוראה לא רק לבני, אלא גם לבניו של האיש אשר למדני ולתלמידים אשר נשבעו באמנה כתובה ובשבועה על פי חוק הרפואה. השיטה שאלמד תשמש לטובתם של החולים לפי יכולתי ושיפוטי ולא כדי להזיק או להרע להם בשום צורה. לא אתן סם מות לאיש אפילו אתבקש לעשות כן, ואף לא אייעץ כדבר הזה, ובייחוד לא אסייע לאישה לגרום הפלה. לכל בית שאכנס, אבוא כדי לעזור לחולה ואמנע מכל מעשה רע ומושחת, ובייחוד אמנע מניצול גופם של גברים או נשים, משועבדים או חופשיים. כל מה שאראה או אשמע הנוגע לחיי אדם, בטפלי בחולים או אף מחוץ לעבודתי, ואשר אין להשמיעו בחוץ, לא אגלה אותו והוא יחשב לי לסוד מקודש. טהורים וקדושים יהיו חיי ואומנותי. אם אקיים שבועה זו ולא אפירנה, יהא חלקי הנאה מחיי ומאומנותי, ושמי הטוב יוודע בקרב כל האנשים תמיד. אם אחטא לשבועתי ואחללנה – ההפך מכל אלה יהיה גורלי".

מקורותיה ומטרותיה של השבועה רבות-פנים. על פני מספר פסקאות בודדות מצליחה השבועה לערב בתוכה נושאי דת, גילדות, ערכים חברתיים, אמות מידה מוסריות, הגנה על המטופל בגישה מקצועית (התחייבות - רעיון לפיו רק הרופא (ולא החולה) paternalism לעשות את הטוב ולהימנע מלעשות את הרע), פטרנליזם יודע מה טוב לחולה, גבולות ברורים ומחמירים בכל הקשור במיניויות, בשמירת סודיות ובשמירת החיים. כל זאת יחד עם שבירה של נורמות חברתיות שהיו מקובלות אז (עבדים נהנים מאותן זכויות של אזרחים מן השורה), תרבות המחייבת הכרה בחוב מוסרי של הרופא כלפי מוריו - כאל הורים, וציפייה לגמול להם ולשתפם ברכושו אם יזדקקו לכך. השבועה מרחיבה גם מעבר לעיסוק המקצועי וקובעת כי על הרופא לחיות

חיים טהורים (מוסריים) גם מחוץ לעבודתו.

נושאים אלו הופכים את שבועת היפוקראטס למעין בלתי נדלה של מחשבות ורעיונות שבמהלך ההיסטוריה היוו מוקד לדיון, ושבנו ועלו לבחינה פילוסופית ואתית מעשית. רוב רובם של הציוויים המופיעים בשבועה מקובלים עד היום ומופיעים בכללי האתיקה של המקצועות המטפלים.